

The Development of Community-Based Tourism Products in Salaengthon Village, Prakhon Chai District, Buriram Province

Assdang Rothaisong^{1*}, Thanyarat Yutthasarnsenee¹, Sanit Parat¹, Sineenart Ramrit¹, and Wichai Kedaroonsri¹

¹ Faculty of Industrial Technology Buriram Rajabhat University, Buriram, Thailand

Article Info	Abstract
<p>Research Article</p> <p>Article history:</p> <p>Received: 29 April 2024</p> <p>Revised: 27 June 2024</p> <p>Accepted: 3 July 2024</p>	<p>The objectives of this study were: 1) To study the identity of the Salaengthon Village, Prakhon Chai District, Buriram Province, 2) To develop products based on the community identity of Salaengthon Village, Prakhon Chai District, Buriram Province, and 3) Evaluate the satisfaction with prototype products of the local community identity of Salaengthon Village, Prakhon Chai District, Buriram Province. Using qualitative research methods with a sample group of 30 people in product development, data were collected from focus groups, observations, and ballots. Data were analyzed using descriptive methods. and quantitative research with a group of 50 general people, satisfaction questionnaires Data were analyzed using statistics: percentage, standard deviation. The study revealed that the community's identity encompassed various elements, including 1) the Salaengthon shrine of the ancestors, 2) earthen walls, 3) Salaengthon trees, 4) field crabs, and 5) engraved patterns, Therefore, community identity is used as a strategy for developing community products. Until finding suitable patterns to serve as prototypes for weaving, 5 patterns, dyeing the cotton threads with natural dyes from local plants. Use color mixing techniques to create various shades of color that are beautiful for weaving. Design 5 unique reed mat woven patterns. The colors used are community identity colors. Designing local woven fabric processing products Using techniques for laying out fabric patterns that are appropriate for product processing into 1 set of clothing and accessories, designing 5 types of woven products emphasizing sophistication, strength, and utility, and adding value to community products by creating Brand It includes branding, product tags, and packaging. Emphasis on symbols of community identity. Both appearance and color are strategies for promoting the marketing of community products. And the results of the evaluation of satisfaction with prototypes of local products of the Salaengthon Subdistrict community from consumers and the general public, totaling 50 people, found that there was an overall level of satisfaction in every prototype of the product. at the highest level has a mean value of ($\bar{x} = 4.52$, S.D. = 0.64).</p>
<p>Keyword</p> <p>Products Development, Community-Based Tourism, Participation, Adding value</p>	
<p>*Corresponding author: assadang.rt@bru.ac.th</p>	

จะพัฒนา โดยเฉพาะด้านการพัฒนาผลิตภัณฑ์ให้มีความโดดเด่น ให้เป็น

อัตลักษณ์ชุมชน เพื่อรองรับการเป็นชุมชนท่องเที่ยว ซึ่งต้องใช้องค์ความรู้ทางวิชาการ พัฒนาต่อยอดภูมิปัญญาอันสืบทอดกันมาอย่างยาวนาน ให้เป็นธุรกิจชุมชน เพื่อตอบโจทย์ไทยแลนด์ 4.0 ที่มุ่งให้ชุมชนอยู่ด้วยตนเอง และสร้างรายได้ในชุมชน จนไปสู่ความมั่นคง

มังคุด และขมิ้น สอดคล้องกับยุทธศาสตร์จังหวัดบุรีรัมย์ ที่ให้บุรีรัมย์ไปสู่ศูนย์กลางการท่องเที่ยวอารยธรรมขอมและกีฬา โดยมีพันธกิจสร้างรายได้ ยกกระตักเพื่อเพิ่มมูลค่าผลิตภัณฑ์ชุมชน ซึ่งตำบลแสงโตน เป็นแหล่งชุมชนโบราณ มีอัตลักษณ์ท้องถิ่นทั้งด้านภาษา วัฒนธรรม และศิลปะ ที่เป็นที่น่าสนใจ โดยเฉพาะผลิตภัณฑ์ชุมชน ที่จะสามารถพัฒนาเป็นสินค้าที่มีลักษณะเฉพาะตามอัตลักษณ์ชุมชน รองรับการท่องเที่ยวบนเส้นทางเมืองปราสาท สามารถตอบสนองด้านเศรษฐกิจได้ในอนาคต

จากเหตุผลดังกล่าวการพัฒนาผลิตภัณฑ์พื้นถิ่นหมู่บ้านท่องเที่ยวตำบลแสงโตน อำเภอโคชนชัย จังหวัดบุรีรัมย์ จึงจำเป็นที่จะนำองค์ความรู้ด้านการออกแบบผลิตภัณฑ์ มาพัฒนาผลิตภัณฑ์ชุมชนให้มีมาตรฐานการผลิต ตามความเหมาะสมของแต่ละผลิตภัณฑ์ บนฐานความเป็นอัตลักษณ์ของชุมชน มีที่มา และเรื่องราวของผลิตภัณฑ์ ให้เกิดคุณค่าและมูลค่า ซึ่งใช้กระบวนการวิจัยแบบมีส่วนร่วม และถ่ายทอดองค์ความรู้ให้กับกลุ่มผลิตภัณฑ์ชุมชน เช่น กลุ่มทอผ้า กลุ่มแปรรูปผ้าทอ กลุ่มทอเสื่อกก และกลุ่มจักสาน

เช่นกัน รวมทั้งการเพิ่มมูลค่าให้กับผลิตภัณฑ์ด้วยการสร้างตราสินค้าและบรรจุภัณฑ์ สร้างความเป็นอัตลักษณ์เฉพาะถิ่น รองรับหมู่บ้านท่องเที่ยวตำบลแสงโตน ส่งเสริมการเกิดรายได้เพิ่ม ซึ่งเป็นผลทางเศรษฐกิจต่อภาพรวมของชุมชนต่อไป

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาอัตลักษณ์ชุมชนตำบลแสงโตน อำเภอโคชนชัย จังหวัดบุรีรัมย์
2. เพื่อพัฒนาผลิตภัณฑ์บนฐานอัตลักษณ์ชุมชนตำบลแสงโตน อำเภอโคชนชัย จังหวัดบุรีรัมย์

3. เพื่อประเมินความพึงพอใจต้นแบบผลิตภัณฑ์อัตลักษณ์พื้นถิ่นชุมชนตำบลแสงโตน อำเภอโคชนชัย จังหวัดบุรีรัมย์

ทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

แนวคิดทฤษฎีการพัฒนาผลิตภัณฑ์พื้นถิ่น

แนวคิดทฤษฎีการพัฒนาผลิตภัณฑ์พื้นถิ่นหมู่บ้านท่องเที่ยวตำบลแสงโตน อำเภอโคชนชัย จังหวัดบุรีรัมย์ มีแนวคิดทฤษฎีการออกแบบพัฒนาผลิตภัณฑ์ชุมชน ออกเป็น 4 ด้าน คือ 1) แนวคิดด้านอัตลักษณ์ เป็นการสะท้อนภาพลักษณ์ขององค์กรออกมาเป็นรูปธรรม โดยอาศัยเครื่องหมายหรือสัญลักษณ์ที่แสดงถึงภาพลักษณ์ขององค์กรนั้น ๆ ให้เห็นเป็นภาพลักษณ์ (Image) พร้อม ๆ กับแสดงถึงความเป็นอัตลักษณ์ (Identity) ขององค์กรอย่างเป็นรูปธรรมชัดเจน เป็นการสื่อสารภาพลักษณ์ขององค์กรต่อสายตาผู้อื่น (สุมิตรา ศรีวิบูลย์, 2547) ซึ่งการค้นหอัตลักษณ์เป็นกลยุทธ์หนึ่งในการพัฒนาผลิตภัณฑ์ชุมชน เพื่อสร้างเรื่องราว จุดเด่น และความแตกต่าง เป็นลักษณะเฉพาะตัวของผลิตภัณฑ์ ผ่านการนำเสนอในรูปแบบตราสินค้า (Brand) และลวดลายทอ 2) แนวคิดหลักการออกแบบผลิตภัณฑ์ (อุดมศักดิ์ สาริบุตร, 2549; สถาพร ติบุญมี ณ ชุมแพ, 2550; สิปราง เจริญผล, 2564) แนวคิดด้านหน้าที่ใช้สอยให้ตอบสนองความต้องการของผู้ใช้งาน ความแข็งแรงของผลิตภัณฑ์ ความสะดวกต่อการใช้งาน การดูแลรักษา ราคาที่เหมาะสม เพื่อตอบสนองต่อตลาด และแนวคิดกระบวนการออกแบบผลิตภัณฑ์ชุมชน (อรัญ วานิชกร, 2559) ที่เน้นการหอัตลักษณ์และภูมิปัญญาท้องถิ่น ตลอดจนวัฒนธรรมชาติในชุมชน เพื่อนำทรัพยากรในท้องถิ่นมาใช้ประโยชน์ให้เกิดมูลค่า 3) แนวคิดการออกแบบกราฟิก ใช้แนวคิดการจัดองค์ประกอบศิลป์ เส้น สี คำรูปร่างรูปทรง ค่าน้ำหนัก จังหวะ ขนาดสัดส่วน (ฉัตรชัย อรรถปักษ์, 2559) มาจัดองค์ประกอบให้เกิดเป็นลวดลาย ตราสินค้า และกราฟิกบนบรรจุภัณฑ์ และ 4) แนวคิดการออกแบบบรรจุภัณฑ์ เลือกบรรจุภัณฑ์ชนิดถุงกระดาษ เพราะมีโครงสร้างที่ถือได้สะดวก บรรจุผลิตภัณฑ์ชุมชนได้หลากหลายรูปแบบ การออกแบบคำนึงถึงการวางรูปแบบกราฟิกที่ช่วยดึงดูดความสนใจของผู้บริโภค สีส้น (Color) รูปแบบตัวอักษร (Type Style) ขนาดตัวอักษร (Type Size) รูปร่าง

ลักษณะตัวอักษร (Type Character) (สุมาลี ทองรุ่งโรจน์, 2555)

แนวคิดด้านหมู่บ้านท่องเที่ยว

แนวคิดด้านหมู่บ้านท่องเที่ยวเป็นการนำทรัพยากรธรรมชาติที่มีอยู่ภายในชุมชน มาใช้เป็นทรัพยากรการท่องเที่ยวภายใต้กรอบแนวคิดการพัฒนาอย่างยั่งยืน จะนำไปสู่การพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน ก่อให้เกิดการเสริมความมั่นคงทางด้านเศรษฐกิจและสร้างความเข้มแข็งให้แก่ชุมชน และเอื้อประโยชน์ต่อชุมชนในหลายด้าน อาทิ การผลิตสินค้าและผลิตภัณฑ์ด้านหัตถกรรมของชุมชน การพัฒนาศักยภาพของคนในชุมชนก่อให้เกิดการกระจายรายได้ของคนภายในชุมชน และการรักษาทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมรวมทั้งอนุรักษ์ฟื้นฟูวัฒนธรรมประเพณี ภูมิปัญญาในพื้นที่ชุมชนแหล่งท่องเที่ยว (ชนพล จันทร์เรืองฤทธิ์, 2561)

แนวคิดการมีส่วนร่วม

แนวคิดการมีส่วนร่วม เป็นกระบวนการต่างๆ ที่ทุกภาคส่วนได้เข้าไปมีส่วนร่วมกับการดำเนินกิจกรรมต่างๆภายในชุมชน เช่น ร่วมกันวางแผน ร่วมกันคิดแก้ไขปัญหา ร่วมกันดำเนินกิจกรรมต่างๆภายในชุมชน รวมทั้งรวมกันแบ่งปันผลประโยชน์และตรวจสอบการดำเนินการต่างๆภายในชุมชนร่วมกัน เพื่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงไปในทิศทางที่เหมาะสมและถูกต้องตามความต้องการและวัตถุประสงค์ขององค์กรและของชุมชน (ศราวุธ ผิวแดง, 2558)

แนวคิดเกี่ยวกับการเพิ่มมูลค่าสินค้า

แนวคิดเกี่ยวกับการเพิ่มมูลค่าสินค้า เป็นการทำให้ราคาถูกเพิ่มสูงขึ้นจากปกติ โดยที่เป็นผลมาจากปัจจัยต่าง ๆ ที่นักการตลาดพยายามใส่เข้าไป แล้วโดนใจลูกค้า ในด้านกระบวนการผลิตเพื่อเพิ่มมูลค่า ตามความต้องการของตลาด คือ การพัฒนาต่อยอดสินค้าหรือบริการที่มีอยู่ในปัจจุบันให้มีมูลค่าที่เพิ่มสูงมากยิ่งขึ้น ซึ่งอาจจะอยู่ในรูปแบบของการพัฒนารูปลักษณ์หน้าตา คุณประโยชน์ หรือแม้แต่การทำโปรโมชั่นควบคู่กับการขายสร้างผลิตภัณฑ์ใหม่ ๆ ด้วยการใช้นวัตกรรมเทคโนโลยี หรือปัจจัยต่าง ๆ ในการพัฒนาและสร้างสรรค์สินค้าหรือบริการใหม่ให้กับกลุ่มลูกค้าที่มีอยู่ในตลาด (กลุ่มพัฒนากลุ่มเกษตรกร, 2565)

สรุปการนำแนวคิดทฤษฎีมาใช้ในการงานวิจัยครั้งนี้ ใช้ทฤษฎีด้านการพัฒนาผลิตภัณฑ์ คือ แนวคิดด้านการค้นหาอัต

ลักษณ์ แนวคิดหลักการออกแบบผลิตภัณฑ์ แนวคิดการออกแบบกราฟิก และแนวคิดการออกแบบบรรจุภัณฑ์ แนวคิดด้านหมู่บ้านท่องเที่ยว แนวคิดการมีส่วนร่วม แนวคิดเกี่ยวกับการเพิ่มมูลค่าสินค้า นำมาวิเคราะห์และสังเคราะห์เพื่อพัฒนาผลิตภัณฑ์พื้นถิ่นหมู่บ้านท่องเที่ยวตำบลแสงโตน อำเภอบึงสามพัน จังหวัดบุรีรัมย์

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ฐิติญา เสถียรคมสรไกร และพิมพ์สิริ สุวรรณ (2566) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง การพัฒนาผลิตภัณฑ์ของที่ระลึกทางการท่องเที่ยวด้วยนวัตกรรมเพื่อการสร้างมูลค่าเพิ่มแก่ทรัพยากรท้องถิ่น มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาพฤติกรรมการซื้อผลิตภัณฑ์ของที่ระลึกทางการท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยวชาวไทย 2) เสนอการพัฒนาผลิตภัณฑ์ของที่ระลึกทางการท่องเที่ยวของชุมชนหนองย่างเสือด้วยนวัตกรรมเพื่อสร้างมูลค่าเพิ่มแก่ทรัพยากรท้องถิ่น และ 3) เสนอกลยุทธ์การพัฒนาผลิตภัณฑ์ของที่ระลึกทางการท่องเที่ยวของชุมชนหนองย่างเสือด้วยนวัตกรรมเพื่อสร้างมูลค่าเพิ่มแก่ทรัพยากรท้องถิ่นกลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ นักท่องเที่ยวชาวไทยจำนวน 15 คน และสมาชิกวิสาหกิจชุมชนหนองย่างเสือ จำนวน 10 คน โดยใช้วิธีการสัมภาษณ์เชิงลึกและการสนทนากลุ่มย่อยการวิเคราะห์ข้อมูลประกอบด้วย การวิเคราะห์สารระบบร่วมกับการวิเคราะห์เชิงเนื้อหา ผลการวิจัยพบว่า นักท่องเที่ยวชาวไทยที่มีประสบการณ์การซื้อผลิตภัณฑ์ของที่ระลึกทางการท่องเที่ยวนิยมซื้อผลิตภัณฑ์ของที่ระลึกเพื่อการบริโภค โดยซื้อเพื่อเป็นของฝากและตัดสินใจซื้อด้วยตนเองจากการพิจารณาบรรจุภัณฑ์ราคาและรสชาติของผลิตภัณฑ์ ตามลำดับนอกจากนี้ยังทราบว่านักท่องเที่ยวนิยมซื้อผลิตภัณฑ์ของที่ระลึกในบริเวณแหล่งท่องเที่ยวหรือศูนย์รวมของฝาก จากการวิเคราะห์ความต้องการของชุมชนและประเมินจุดแข็งจุดอ่อน โอกาส และอุปสรรคของผลิตภัณฑ์ของที่ระลึกของชุมชนพบว่า กลยุทธ์การตลาดที่เหมาะสม คือ 1) การพัฒนาผลิตภัณฑ์ของที่ระลึกจากมัลเบอร์รี่และน้ำนมโค 2) การพัฒนาเส้นทางท่องเที่ยวเชิงเกษตรเชื่อมโยงกับเส้นทางหลักจากเขาใหญ่ 3) การเพิ่มช่องทางออนไลน์เพื่อการจัดจำหน่ายและติดต่อกับกลุ่มตลาดใหม่ 4) การจัดอบรมเสริมสร้างความรู้ด้านการพัฒนาผลิตภัณฑ์และการตลาดออนไลน์

ฤทัยทิพย์ รัตนพันธ์ (2562) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง การออกแบบขวดลายผ้าเพื่อต่อยอดสร้างสรรค์ผลิตภัณฑ์ จากข้อมูล

ท้องถิ่นวัฒนธรรม จังหวัดเพชรบูรณ์ งานวิจัยนี้ได้รับเริ่มจากความประทับใจในลวดลายผ้าพื้นถิ่นของจังหวัดเพชรบูรณ์ ได้ศึกษาและเล็งเห็นถึงความงามของผ้าทอฝ้ายที่เกิดจากสืบทอดมา ซึ่งเป็นอารมณ์นุ่มนวลที่มีประวัติมาอย่างยาวนาน จึงปรารถนาที่จะสร้างสรรค์ผลงานการออกแบบร่วมกับงานจิตรกรรมศิลป์ สร้างรูปแบบและคุณค่าของลายผ้าทอดั้งเดิมที่เกิดจากการขัดกันของเส้นด้าย นำมาสร้างใหม่เป็นลวดลายที่เกิดจากสี และต่อยอดนำไปสู่ประโยชน์ใช้สอยที่หลากหลายยิ่งขึ้น โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อออกแบบลวดลายผ้าด้วยเทคนิคจิตรกรรมจากข้อมูลท้องถิ่น วัฒนธรรมของจังหวัดเพชรบูรณ์ เพื่อสร้างสรรค์ผลิตภัณฑ์ต่อยอดจากผ้าทอดั้งเดิมของเมืองเพชรบูรณ์และเพื่อเป็นต้นแบบให้กับผู้ที่สนใจนำไปประกอบอาชีพสืบไป โดยการนำผ้าทอสีพื้นขาวที่สามารถซึมซับสีเฉดต่าง ๆ ได้ดี มาสร้างลวดลายด้วยกระบวนการจิตรกรรม ซึ่งได้แรงบันดาลใจจากข้อมูลทางสุนทรียภาพ ความงามทางศิลปะ ประวัติศาสตร์ มรดก วัฒนธรรม และได้ตระหนักถึงคุณค่าความงามทางด้านวิถีชีวิตความเป็นอยู่ การสร้างคุณค่าทางศิลปะและการอนุรักษ์ท้องถิ่น วัฒนธรรม ทั้งสามารถเป็นแหล่งทัศนียภาพผ่านผลงานลวดลายผ้าที่มีเนื้อหาของเอกลักษณ์ท้องถิ่นและวิถีชีวิต จากข้อมูลจึงนำสู่มาจินตนาการลวดลายไทยประยุกต์ ที่บ่งบอกถึงความเป็นพื้นถิ่นเพชรบูรณ์ ผลงานชุดนี้ บรรลุวัตถุประสงค์และแนวความคิด ข้าพเจ้าสามารถสร้างสรรค์ผลงานที่ถ่ายทอดรูปลักษณ์ถึงจังหวัดเพชรบูรณ์และเป็นแนวทางในการต่อยอดของผู้ที่สนใจสืบไป

ภัทรา เตชะธีระเศรษฐ์ และคณะ (2562) ได้ศึกษาวิจัย เรื่อง การพัฒนาผลิตภัณฑ์เสื้อผ้าฝ้ายทอมือ บ้านปิ่น ตำบลบ้านปิ่น อำเภอตอคำใต้ จังหวัดพะเยา โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อพัฒนาผลิตภัณฑ์เสื้อผ้าฝ้ายทอมือ และเพื่อศึกษาความพึงพอใจของผู้สนใจผลิตภัณฑ์เสื้อผ้าฝ้ายทอมือ บ้านปิ่น ตำบลบ้านปิ่น อำเภอตอคำใต้ จังหวัดพะเยา กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษา คือ ผู้ที่สนใจผลิตภัณฑ์เสื้อผ้าฝ้ายทอมือบ้านปิ่น จำนวน 100 คน วิธีการคัดเลือกกลุ่มตัวอย่างศึกษาใช้การเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง (purposive sampling) โดยใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือในการวิจัย ผลการวิจัยพบว่า รูปแบบผลิตภัณฑ์จากผ้าฝ้ายทอมือที่ผู้ศึกษาได้ทำการพัฒนา ได้แก่ ผลิตภัณฑ์เสื้อที่มีลวดลายจากเศษผ้าชิ้นให้สวยงามและหลากหลาย เป็นการเพิ่มสีสันและลวดลายโดยเพิ่มลวดลายจาก

ผ้าชิ้นที่มีสีสัน เพิ่มความทันสมัย และออกแบบให้เหมาะสำหรับการนำไปใช้งาน ผลการศึกษาความพึงพอใจต่อการพัฒนาผลิตภัณฑ์เสื้อผ้าฝ้ายทอมือในภาพรวม พบว่า อยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 3.97$) เมื่อพิจารณารายละเอียดในแต่ละด้านพบว่า ด้านที่มีระดับค่าเฉลี่ยความพึงพอใจสูงสุด คือ ด้านผลิตภัณฑ์ ($\bar{x} = 4.09$) รองลงมาคือ ด้านราคา ($\bar{x} = 4.06$) ด้านช่องทางการจัดจำหน่าย ($\bar{x} = 3.89$) และด้านการส่งเสริมการขาย ($\bar{x} = 3.85$) ตามลำดับ

วสันต์ วรเจริญ และคณะ (2561) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง การวิจัยและพัฒนาคุณภาพผลิตภัณฑ์วิสาหกิจชุมชนในกลุ่มทอเสื่อกก ตำบลคำไผ่ อำเภอไทยเจริญ จังหวัดยโสธร โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาสภาพปัจจุบันกระบวนการทอเสื่อกก ปัญหา และความต้องการในการพัฒนาคุณภาพผลิตภัณฑ์วิสาหกิจชุมชน กลุ่มทอเสื่อกกตำบลคำไผ่ อำเภอไทยเจริญ จังหวัดยโสธร 2) ศึกษาแนวทางในการพัฒนาคุณภาพผลิตภัณฑ์วิสาหกิจชุมชนในกลุ่มทอเสื่อกก ตำบลคำไผ่ อำเภอไทยเจริญ จังหวัดยโสธร 3) พัฒนาคุณภาพผลิตภัณฑ์วิสาหกิจชุมชนในกลุ่มทอเสื่อกกตำบลคำไผ่ อำเภอไทยเจริญ จังหวัดยโสธร การวิจัยครั้งนี้ประกอบด้วยระเบียบวิธีวิจัยเชิงปริมาณที่ใช้กับกลุ่มตัวอย่างที่เป็นผู้บริโภคผลิตภัณฑ์เสื่อกก จำนวน 100 คน ได้มาโดยการใช้สูตรของ W.G. Cochran (เนื่องจากไม่ทราบจำนวนที่แน่นอนของประชากรที่บริโภคผลิตภัณฑ์เสื่อกกเนื่องจากไม่มีการจดบันทึกผู้ซื้อผลิตภัณฑ์เสื่อกก) การเก็บข้อมูลโดยใช้แบบสอบถามพฤติกรรม การซื้อผลิตภัณฑ์เสื่อกกและผลิตภัณฑ์เสื่อกกที่ผู้บริโภคต้องการ การวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติร้อยละ ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ความถี่ และใช้ระเบียบวิธีวิจัยเชิงคุณภาพในการศึกษากับกลุ่มผู้มีส่วนเกี่ยวข้องกับการกำหนดแนวทางการพัฒนาคุณภาพผลิตภัณฑ์เสื่อกก ซึ่งประกอบด้วยกรรมการกลุ่มทอเสื่อกก และสมาชิกกลุ่มทอเสื่อกก จำนวน 10 คน และกลุ่มผู้มีส่วนเกี่ยวข้องกับการพัฒนาคุณภาพผลิตภัณฑ์เสื่อกก ประกอบด้วย ผู้อำนวยการกองสวัสดิการสังคมองค์การบริหารส่วนตำบลคำไผ่ พัฒนาการอำเภอไทยเจริญ เกษตรอำเภอไทยเจริญ และผู้บริโภคผลิตภัณฑ์เสื่อกก จำนวน 50 คน ซึ่งได้มาโดยการเลือกแบบเจาะจงเก็บข้อมูลโดยการจัดประชุมระดมความคิดเห็น การสัมภาษณ์เจาะลึก การสนทนากลุ่ม และการสังเกตแบบมีส่วนร่วม การวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้การวิเคราะห์เนื้อหา ผลการวิจัยพบว่า 1) ภูมิปัญญาการทอเสื่อกก

ของกลุ่มทอเสื้ออกตาบลคำไผ่ เป็นวิถีชาวบ้านที่ผ่านกระบวนการเรียนรู้จากรุ่นสู่รุ่น โดยการลงมือปฏิบัติการสังเกตการณ์ การมีส่วนร่วมในการปฏิบัติ และการวิเคราะห์ จนเกิดเป็นภูมิปัญญาและถ่ายทอดโดยการนำภูมิปัญญาดังกล่าวมาใช้ประโยชน์ในการทอเสื้ออก 2) การทอเสื้ออกลายซิด เกิดจากการดัดแปลงพิมพ์ และไม้ลาย ซึ่งเสื้ออกลายซิดเกิดจากการนำลวดลายบนผ้าทอ ตลอดทั้งสิ่งต่างๆ ที่พบเห็นตามธรรมชาติ มาประยุกต์และทอ จนเกิดเป็นลวดลายต่างๆ บนผืนเสื้ออก กระบวนการทอเสื้ออก มีกระบวนการ 5 กระบวนการ ได้แก่ (1) การเตรียมวัสดุ (2) การออกแบบลวดลาย (3) การทอเสื้ออก (4) การพันริมเสื้ออก (5) การเก็บริมเสื้ออก 3) ปัจจุบันกลุ่มทอเสื้ออกตาบลคำไผ่ มีการแปรรูปผลิตภัณฑ์เสื้ออก ซึ่งประกอบด้วย เสื้อพับ กระเป๋า แจกกัน หมวก ก่องทิงซู ปลูกหมอน ซุดรองแก้ว ก่องเอนกประสงค์ ที่นอน เบาะนั่ง 4) ผลการศึกษาปัญหาพบปัญหาด้านบุคลากร งบประมาณ วัสดุอุปกรณ์ และการจัดการ 5) ผลการศึกษาความต้องการ พบว่า กลุ่มต้องการลวดลายเสื้ออกที่เป็นอัตลักษณ์ของท้องถิ่นการจดสิทธิบัตรหรืออนุสิทธิบัตรลายเสื้ออก ต้องการบรรจุภัณฑ์ที่สวยงามเพื่อเพิ่มมูลค่าให้กับผลิตภัณฑ์ ต้องการแผนผังในการประชาสัมพันธ์ ต้องการวิทยากรฝึกอบรมการแปรรูปเพื่อพัฒนาทักษะการแปรรูปให้ได้มาตรฐาน ต้องการแปรรูปผลิตภัณฑ์ร่วมกับวัสดุอื่นเพื่อเพิ่มมูลค่า ต้องการตลาด และแหล่งจำหน่ายที่แน่นอน ต้องการเผยแพร่ผลิตภัณฑ์ในอินเทอร์เน็ต ต้องการหน่วยงานราชการเข้ามาช่วยเหลือหรือให้การสนับสนุนอย่างต่อเนื่อง ในขณะที่ผู้ประกอบการผลิตภัณฑ์เสื้ออก ประเภทของใช้ในบ้านโรงแรม สำนักงาน คือ ผ้าปูเตียง (ร้อยละ 32.00) ประเภทของตกแต่งบ้าน โรงแรม สำนักงาน คือ โต๊ะชุดรับแขก และภาพหรือตัวอักษร (ร้อยละ 36.00) ประเภทของใช้ในห้องรับประทานอาหาร คือ ตกแต่งโต๊ะอาหาร (ร้อยละ 43.00) ประเภทของขวัญ ของที่ระลึก คือ กระเป๋าใส่ธนบัตรและกระเป๋าสะพาย (ร้อยละ 37.00) 6) ผลการศึกษาแนวทางในการพัฒนาคุณภาพผลิตภัณฑ์เสื้ออกควรจัดอบรมเพื่อเพิ่มทักษะในการย้อมสีธรรมชาติ ควรจัดอบรมเพื่อเพิ่มทักษะในการแปรรูปผลิตภัณฑ์ ควรจัดอบรมเพื่อเพิ่มทักษะในการสร้างลวดลายใหม่ ส่วนการแปรรูป ควรมีการแปรรูปเสื้ออกร่วมกับวัสดุอื่น และนำไปสู่การจดทะเบียนวิสาหกิจชุมชน การขอใบรับรองมาตรฐานผลิตภัณฑ์ชุมชน (มผช.) ในด้านการออกแบบลวดลายควรออกแบบลวดลายภาพสัตว์ในธง

กฐินประกอบด้วยลายจระเข้ นางมัจฉา ตะขาบ และเต่า และนำไปสู่การจดสิทธิบัตรหรืออนุสิทธิบัตรลวดลายเสื้ออก 7) ผลการพัฒนาคุณภาพผลิตภัณฑ์เสื้ออก โดยวิธีการออกแบบลวดลาย และการแปรรูปผลิตภัณฑ์

คมเชต เพ็ชรรัตน์ และคณะ (2564) ได้ศึกษาวิจัยเรื่องการออกแบบและพัฒนาผลิตภัณฑ์กระเป๋าจักสานจากต้นกก กลุ่มอาชีพสตรีบ้านห้วย จังหวัดขอนแก่น โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาแนวทางการออกแบบและพัฒนาผลิตภัณฑ์กระเป๋า จักสานจากต้นกก ของกลุ่มอาชีพสตรีบ้านห้วย จังหวัดขอนแก่น กลุ่มตัวอย่าง คือ นักท่องเที่ยวต่างถิ่น 50 คน และคนในท้องถิ่น 50 คน ที่ต้องการซื้อผลิตภัณฑ์กระเป๋าจักสานจากต้นกก ของกลุ่มอาชีพสตรีบ้านห้วย จังหวัดขอนแก่น เครื่องมือวิจัยเป็นแบบสอบถามความต้องการด้านต่าง ๆ ของกลุ่มเป้าหมายมีความเชื่อมั่นเท่ากับ .930 วิเคราะห์ค่าสถิติด้วยค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าฐานนิยม เพื่อประเมินความพึงพอใจด้านการใช้งานและด้านการตลาดผลิตภัณฑ์กระเป๋าจักสานจากต้นกก ทั้งขั้นตอนการประเมินทางเลือก และขั้นตอนการประเมินเปรียบเทียบกับผลิตภัณฑ์รูปแบบใหม่กับรูปแบบเดิม โดยแบบสอบถามทั้ง 2 ฉบับ มีความเชื่อมั่น เท่ากับ .830 และ .784 ตามลำดับ วิเคราะห์ค่าสถิติด้วยค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ยและทดสอบสมมติฐานด้วยสถิติ t-test ชนิด Dependent Sample ผลการวิจัยสรุปว่า 1) ผลงานการออกแบบผลิตภัณฑ์กระเป๋าจักสานจากต้นกกมีทั้งหมด 3 แนวทาง คือ แนวทางที่ 1 เหมาะสำหรับการซื้อฝากญาติ พี่น้อง และเพื่อน แนวทางที่ 2 เหมาะสำหรับการซื้อฝากคนในครอบครัว แนวทางที่ 3 เหมาะสำหรับการซื้อฝากเจ้านาย และผู้ใหญ่ ซึ่งกลุ่มเป้าหมายมีความพึงพอใจในแนวทางที่ 2 มากที่สุด 2) กลุ่มผู้ผลิต และกลุ่มเป้าหมายมีความพึงพอใจในผลิตภัณฑ์กระเป๋าจักสานจากต้นกกรูปแบบใหม่มากกว่ารูปแบบเดิมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

ปอญหลวง บุญเจริญ และณัฐริกา กงสะกู (2565) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง การออกแบบของที่ระลึกและบรรจุภัณฑ์เพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยวหมู่บ้านเครื่องปั้นดินเผาด่านเกวียน จังหวัดนครราชสีมา โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษา อัตลักษณ์ด้านวัฒนธรรมทางการท่องเที่ยวของหมู่บ้านเครื่องปั้นดินเผาด่านเกวียน จังหวัดนครราชสีมา และเพื่อพัฒนาของที่ระลึกและบรรจุภัณฑ์เพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยวหมู่บ้านเครื่องปั้นดินเผาด่านเกวียน จังหวัดนครราชสีมา โดยผู้วิจัยได้ศึกษาและรวบรวม

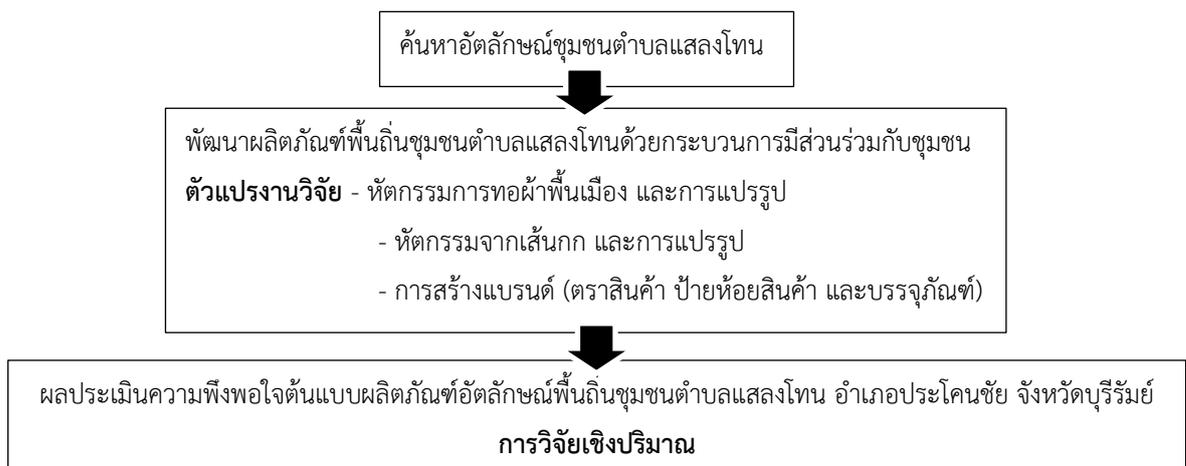
ข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับการวิจัยจากแหล่งข้อมูลทางเอกสาร งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง การสัมภาษณ์ และจากการสอบถามความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่าง เพื่อนำมาวิเคราะห์สรุป เปรียบเทียบ และจัดลำดับความสำคัญของข้อมูลในเชิงลึก เพื่อหาแนวทางในการออกแบบ ประเมินผล สรุปผลการวิจัยและข้อเสนอแนะ ผลการวิจัยพบว่าผลจากการสำรวจความต้องการสินค้าของที่ระลึกเครื่องปั้นดินเผาตำบลแสงโไทยของนักท่องเที่ยว 5 ลำดับแรก ประกอบด้วย กระถางต้นไม้ แม่เหล็กติดตู้เย็น จี๋เครื่องประดับ จานรองแก้ว และกระเป๋าผ้า ซึ่งผู้วิจัยได้นำไปออกแบบและพัฒนาเพื่อให้ผู้เชี่ยวชาญด้านการออกแบบประเมินความคิดเห็น พบว่าการออกแบบผลิตภัณฑ์ของที่ระลึกในภาพรวมมีความเหมาะสมในระดับมาก ที่ค่าเฉลี่ย 4.14 ความคิดเห็นต่อรูปแบบบรรจุภัณฑ์ของที่ระลึกในภาพรวมมีความเหมาะสมในระดับมาก ที่ค่าเฉลี่ย 4.22 และมีผลการประเมินความพึงพอใจของนักท่องเที่ยว จำนวน 30 คน ที่มีต่อรูปแบบของที่ระลึกและบรรจุภัณฑ์เพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยวหมู่บ้านเครื่องปั้นดินเผา

ด้านเกรียน จังหวัดนครราชสีมา พบว่า นักท่องเที่ยวส่วนใหญ่พึงพอใจต่อของที่ระลึกและบรรจุภัณฑ์ในระดับมาก ที่ค่าเฉลี่ย 4.35

สรุปจากงานวิจัยที่เกี่ยวข้องข้างต้น มีประเด็นเกี่ยวกับการพัฒนาผลิตภัณฑ์ของที่ระลึกทางการท่องเที่ยวด้วยนวัตกรรมเพื่อการสร้างมูลค่าเพิ่มแก่ทรัพยากรท้องถิ่น การออกแบบลวดลายผ้า การพัฒนาผลิตภัณฑ์เสื้อจากผ้าฝ้ายทอมือพัฒนาคุณภาพผลิตภัณฑ์เสื้อก กระเป๋าจักสานจากต้นกก และการออกแบบของที่ระลึกและบรรจุภัณฑ์ ซึ่งคณะผู้วิจัยได้นำมาเป็นแนวทางในการพัฒนาผลิตภัณฑ์พื้นถิ่นหมู่บ้านท่องเที่ยวตำบลแสงโไทย อำเภอประโคนชัย จังหวัดบุรีรัมย์

กรอบแนวคิดที่ใช้ในการวิจัย

จากการศึกษาแนวคิดทฤษฎีที่เกี่ยวข้องได้กำหนดกรอบแนวคิดการวิจัยดังนี้

รูปภาพที่ 1 กรอบแนวคิดการวิจัย

ที่มา: สินีนาฏ งามฤทธิ์ (2567)

ขอบเขตของการวิจัย

ขอบเขตด้านเนื้อหา

ศึกษาสภาพการณ์ปัจจุบันของชุมชนแสงโไทย และความต้องการพัฒนาผลิตภัณฑ์ชุมชนตำบลแสงโไทยอำเภอประโคนชัย จังหวัดบุรีรัมย์ ซึ่งประกอบไปด้วย

1. ข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับชุมชนผู้ผลิตผลิตภัณฑ์ชุมชนตำบลแสงโไทย

2. ผลิตภัณฑ์หัตถกรรมกลุ่มทอผ้า กลุ่มแปรรูปผ้าทอ กลุ่มทอเสื่อก และกลุ่มจักสานเส้นกก

3. กระบวนการผลิตการทอผ้า แปรรูปผ้าทอ ทอเสื่อก และจักสานเส้นกก

4. ขนาดและสัดส่วนของสรีระร่างกายมนุษย์

5. แนวคิดและหลักการออกแบบผลิตภัณฑ์

6. แนวคิดทฤษฎีเกี่ยวกับบรรจุภัณฑ์

7. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ขอบเขตของกลุ่มเป้าหมาย

กลุ่มเป้าหมายในการพัฒนาผลิตภัณฑ์ ในการวิจัยนี้ใช้วิธีการหากลุ่มเป้าหมายแบบเจาะจง (Purposive Sampling) ได้แก่

1. กลุ่มทอผ้า จำนวน 12 คน กลุ่มแปรรูปผ้าทอ จำนวน 3 คน กลุ่มทอเสื่อกก จำนวน 13 คน กลุ่มจักสาน จำนวน 2 คน รวมเป็นจำนวน 30 คน ซึ่งเป็นผู้ที่สามารถผลิตผลิตภัณฑ์ได้ และเข้าร่วมกิจกรรมพัฒนาผลิตภัณฑ์ได้ เนื่องจากกลุ่มเป้าหมายนี้เป็นผู้ที่มีทักษะและเป็นผู้นำในการทำผลิตภัณฑ์ต่าง ๆ ได้

2. กลุ่มบุคคลทั่วไป เพื่อสำรวจความพึงพอใจต้นแบบผลิตภัณฑ์ จะใช้การสุ่มตัวอย่างโดยไม่ใช้ความน่าจะเป็น (Nonprobability Sampling) เป็นการเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบบังเอิญ (Accidental sampling) กลุ่มตัวอย่างจะเป็นใครก็ได้ที่สามารถให้ข้อมูลได้ และเลือกตัวอย่างไปเรื่อย ๆ จนกว่าจะครบตามจำนวนที่ต้องการโดยไม่มีหลักเกณฑ์ (ณรงค์ โพธิ์พฤษานันท์, 2556) โดยใช้วิธีส่งแบบประเมินทางออนไลน์ในกลุ่มไลน์และเฟซบุ๊ก หรือช่วงเวลาที่มีผู้มาท่องเที่ยวและชมการจัดแสดงผลงานผลิตภัณฑ์ต้นแบบรวมจำนวน 50 คน

ขอบเขตด้านระยะเวลาและสถานที่

เริ่มต้น ตุลาคม 2565 สิ้นสุด กรกฎาคม 2566 ณ ตำบล แสงทอง อำเภอประโคนชัย จังหวัดบุรีรัมย์

วิธีการดำเนินการวิจัย

การวิจัยนี้ เป็นกระบวนการวิจัยแบบมีส่วนร่วม โดยมีกระบวนการดังนี้

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

1. การสนทนากลุ่ม (Focused Group) ผ่านเวทีแบบมีส่วนร่วม ระดมความคิดเห็น เสนอความคิด และสรุปผลโหวตของกลุ่มอาชีพ และผู้นำในชุมชน เพื่อค้นหาอัตลักษณ์ชุมชน

2. บัตรคำ สำหรับให้ลงคะแนนคัดเลือกแบบเพื่อผลิต โดยการสอบถามกลุ่มอาชีพในชุมชนที่เกี่ยวข้องกับผลิตภัณฑ์ เพื่อคัดเลือกแบบที่ชอบ ผลิตได้ง่าย และคาดว่าขายได้ ที่มีคะแนนมากที่สุด

3. แบบสอบถามความพึงพอใจ (Questionnaire) ใช้รวบรวมข้อมูล ความคิดเห็นส่วนบุคคล ของผู้บริโภค บุคคลทั่วไป โดยแบ่งการสอบถามออกเป็น ตอนที่ 1 ข้อมูลพื้นฐาน

ทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ตอนที่ 2 ด้านรูปแบบการออกแบบ ตอนที่ 3 ข้อเสนอแนะเพิ่มเติม

4. การสังเกตแบบไม่มีส่วนร่วม (Non-participant Observation) เพื่อศึกษาพฤติกรรมและทัศนคติรวมทั้งปฏิสัมพันธ์ระหว่างกลุ่มเป้าหมาย การปฏิบัติตามได้จากการทำกิจกรรมร่วมกัน การถ่ายรูป และจดบันทึก

การเก็บรวบรวมข้อมูล

1. เก็บข้อมูลจากการสนทนากลุ่ม การค้นหาอัตลักษณ์ชุมชน การออกแบบผลิตภัณฑ์ตามแนวความคิด การระดมความคิด การเสนอข้อมูล การวิเคราะห์อัตลักษณ์ การสังเกต การถ่ายรูป และจดบันทึก เพื่อนำมาวิเคราะห์หาอัตลักษณ์ชุมชนตำบลแสงทอง

2. เก็บรวบรวมข้อมูลจากบัตรคำ โดยใช้วิธีการแจกบัตรคำให้ลงคะแนนหมายเลขผลิตภัณฑ์ที่ชื่นชอบ เหมาะสมเกี่ยวกับรูปแบบการพัฒนาผลิตภัณฑ์พื้นถิ่นตามอัตลักษณ์ชุมชน ที่ได้ออกแบบตามความคิดจากกลุ่มผู้ผลิต และปรับปรุงแบบโดยผู้เชี่ยวชาญด้านการออกแบบกราฟิก และออกแบบผลิตภัณฑ์

3. เก็บรวบรวมข้อมูล จากแบบสอบถามความพึงพอใจของผู้บริโภคบุคคลทั่วไปต่อการพัฒนาผลิตภัณฑ์ผ้าฝ้ายทอมือพื้นเมือง การพัฒนาผลิตภัณฑ์แปรรูปผ้าทอมือพื้นเมือง การพัฒนาผลิตภัณฑ์จักสานเส้นใยกก การพัฒนาผลิตภัณฑ์เสื่อกก และการสร้างแบรนด์ (ตราสินค้า ป้ายห้อยสินค้า และบรรจุภัณฑ์) โดยคณะผู้วิจัยตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือใช้ผู้เชี่ยวชาญด้านสถิติ และด้านการออกแบบรวมทั้งหมด 3 ท่าน ได้ประเมินความเที่ยงตรงตามเนื้อหาที่มีค่า IOC 0.67-1.00 ซึ่งอยู่ในระดับสูงกว่าเกณฑ์ 0.50 ที่กำหนด ค่าความเชื่อมั่น มีค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาตามวิธีของครอนบาค (Cronbach's Alpha Coefficient) เท่ากับ 0.83

การวิเคราะห์ข้อมูล

1. วิเคราะห์ข้อมูล จากเวทีกระบวนการมีส่วนร่วม สนทนากลุ่ม การสังเกต บัตรคำลงคะแนน ด้วยวิธีแบบเชิงพรรณนาเกี่ยวกับอัตลักษณ์ชุมชน เพื่อเป็นแนวคิดในการพัฒนาผลิตภัณฑ์หัตถกรรมชุมชน และขั้นตอนการพัฒนาและการออกแบบผลิตภัณฑ์

2. วิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสอบถาม เพื่อประเมินความพึงพอใจที่มีต่อต้นแบบผลิตภัณฑ์อัตลักษณ์พื้นถิ่นชุมชนตำบลแสงทอง มีขั้นตอนดังนี้

2.1 ตรวจสอบจำนวนและความสมบูรณ์ของแบบประเมิน ที่ใช้ในการประเมินผลจากกลุ่มตัวอย่าง

2.2 ใช้โปรแกรมสำเร็จรูปทางสถิติ วิเคราะห์ข้อมูลรายด้านที่ทำการศึกษาสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ คือการแจกแจงความถี่ (Frequency) หาค่าร้อยละ (Percentage) ซึ่งมีเกณฑ์การแปลความหมายดังนี้ (นิรัช สุดสังข์, 2559)

4.51 – 5.00 หมายถึงพอใจมากที่สุด

3.51 – 4.50 หมายถึงพอใจมาก

2.51 – 3.50 หมายถึงพอใจปานกลาง

1.50 – 2.50 หมายถึงพอใจน้อย

1.00 – 1.49 หมายถึงพอใจน้อยที่สุด

ผลการวิจัย

การพัฒนาผลิตภัณฑ์พื้นถิ่นหมู่บ้านท่องเที่ยวตำบลแสงโตน อำเภอประโคนชัย จังหวัดบุรีรัมย์ มีผลการวิจัยตามวัตถุประสงค์ดังนี้

1. ศาลตาปู่

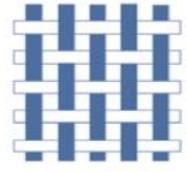
2. กำแพงดิน

3. ต้นแสง

4. ปูนา

5. ลายซัด

รูปภาพที่ 2 อัตลักษณ์ชุมชนตำบลแสงโตน 5 ชนิด

ที่มา: ธัญรัตน์ ยุทธสารเสนีย์ (2564)

ผลการพัฒนาผลิตภัณฑ์บนฐานอัตลักษณ์ชุมชนตำบลแสงโตน อำเภอประโคนชัย จังหวัดบุรีรัมย์

ผลการพัฒนาผลิตภัณฑ์บนฐานอัตลักษณ์ชุมชนตำบลแสงโตน อำเภอประโคนชัย จังหวัดบุรีรัมย์ โดยนำอัตลักษณ์ชุมชนมาเป็นแนวคิดในการออกแบบผลิตภัณฑ์ชุมชนทั้ง 4 ชนิด และการเพิ่มมูลค่าผลิตภัณฑ์ชุมชน มีผลดังนี้

1. ผลการพัฒนาผลิตภัณฑ์ผ้าฝ้ายทอมือพื้นเมือง ใช้วิธีแบบมีส่วนร่วม ในการย้อมสีเส้นฝ้ายสีธรรมชาติจากพืชที่มีใน

ผลศึกษาอัตลักษณ์ชุมชนตำบลแสงโตน อำเภอประโคนชัย จังหวัดบุรีรัมย์

ผลศึกษาอัตลักษณ์ชุมชนตำบลแสงโตน อำเภอประโคนชัย จังหวัดบุรีรัมย์ใช้วิธีจัดเวทีกระบวนการมีส่วนร่วม สนทนาแลกเปลี่ยนความคิดเห็น มีผู้ร่วมเวทีประกอบด้วยผู้นำชุมชน ผู้เฒ่าผู้แก่ในชุมชน ปราชญ์ชาวบ้าน และกลุ่มสมาชิกผลิตภัณฑ์ชุมชน ได้ร่วมกันวิเคราะห์ความเป็นอัตลักษณ์ของชุมชน และพบว่า อัตลักษณ์ชุมชน คือ 1) ศาลตาปู่แสงโตน เป็นสิ่งศักดิ์สิทธิ์ที่เคารพบูชาของชาวบ้านตำบลแสงโตน 2) กำแพงดิน หรือคูน้ำล้อมรอบชุมชน ปัจจุบันเหลือเพียงบางส่วน 3) ต้นแสง ที่เกิดขึ้นในบริเวณพื้นที่ของชุมชน ปัจจุบันต้นแสงมีปริมาณน้อยลง 4) ปูนา เป็นวัตถุดิบประกอบอาหาร คือ อ่อมปู เป็นอาหารประจำพื้นถิ่นของชุมชน และ 5) ลายซัด เป็นการใช้เส้นยืนกับเส้นพุ่งขัดกันขึ้น-ลง ใช้ทอเสื่อกก ทอผ้าพื้นเมือง ที่สืบทอดกันมานาน ดังรูปภาพที่ 2

ท้องถิ่นตำบลแสงโตน คือ ดอกดาวเรือง และใช้เทคนิคการผสมสีให้เกิดสีใหม่โดยเปลี่ยนเฉดสี ด้วยการเจือจางเม็ดสี การใช้ น้ำปูนใส ระหว่างสีจากแก่นฝางและดอกดาวเรือง ผลที่ได้ พบว่า เกิดสีหลายเฉดสี เช่น เหลืองอ่อน สีส้ม สีม่วง สารช่วยติด ใช้ สารส้ม และเกลือ ตามปริมาณที่เหมาะสม จึงเกิดองค์ความรู้ใหม่ต่อกลุ่มทอผ้า ดังรูปภาพที่ 3

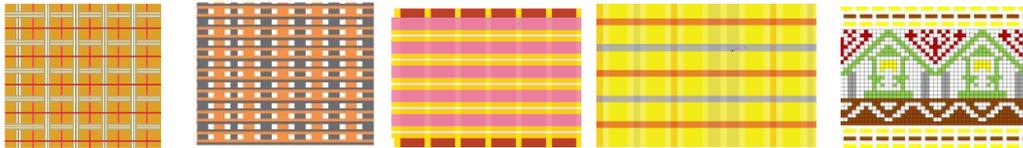

รูปภาพที่ 3 เส้นใยฝ้ายย้อมสีธรรมชาติ

ที่มา: ธีรธรรม ยุทธสารเสนีย์ (2564)

ส่วนผลของกระบวนการออกแบบลวดลายผ้าทอ ตามแนวคิดของกลุ่มเป้าหมายที่ร่วมกิจกรรม โดยเน้นลวดลายชัด (ตาราง) และลายใหม่เพื่อสร้างลายอัตลักษณ์ชุมชน เป็นลายชัด จากนั้นทำการเลือกแบบที่เหมาะสมที่สุด ลายชัดจำนวน 4 แบบ ลายชัด จำนวน 1 แบบ โดยการลงคะแนนเลือกแบบของกลุ่มทอผ้า และกลุ่มแปรรูปผ้า จำนวน 15 คน และนำแบบไปปรับปรุง

โดยผู้เชี่ยวชาญการออกแบบลวดลาย และใช้แนวคิดทฤษฎีองค์ประกอบศิลป์ (ฉัตรชัย อรรถปกรณ์, 2559) ด้านเส้น สี รูปร่างรูปทรง สัดส่วน ความสมดุล มาวิเคราะห์ปรับปรุงแบบลวดลาย ให้เหมาะสม สวยงาม เหมาะต่อการนำไปทอผ้า จนได้ผลของลวดลาย ดังรูปภาพที่ 4

ลายชัด (ตาราง) ลายชัด

รูปภาพที่ 4 แบบลวดลายชัดและลายชัดสำหรับทอผ้าพื้นเมืองตำบลแสงทอง

ที่มา: ธีรธรรม ยุทธสารเสนีย์ (2564)

จากนั้นได้นำแบบลวดลาย ไปสร้างต้นแบบผ้าทอโดยกลุ่มทอผ้า จนได้ต้นแบบผ้าทอพื้นเมือง สำหรับนำไปประเมินความพึงพอใจต่อต้นแบบผลิตภัณฑ์ผ้าทอ และนำไปเพิ่มมูลค่า

ผลิตภัณฑ์ โดยการแปรรูปผ้าทอเป็นผลิตภัณฑ์ของใช้ต่าง ๆ ต่อไป ดังรูปภาพที่ 5

รูปภาพที่ 5 ต้นแบบผลิตภัณฑ์ผ้าฝ้ายทอมือพื้นเมืองตำบลแสงทอง

ที่มา: ธีรธรรม ยุทธสารเสนีย์ (2564)

2. ผลการพัฒนาผลิตภัณฑ์แปรรูปผ้าทอมือพื้นเมือง ใช้วิธีแบบมีส่วนร่วม นำแนวคิดบนฐานอัตลักษณ์ชุมชนเช่น ต้นแสง ศาลตาปู่ มาออกแบบผลิตภัณฑ์ตามแนวความคิดผลิตภัณฑ์ประเภทเครื่องประกอบการแต่งกาย ได้แก่ กระเป๋า

สะพาย และหมวกคลุมมีปีก ประเภทของที่ระลึก ได้แก่ พวงกุญแจ โดยการระดมความคิดจากกลุ่มแปรรูปผ้าทอ และกลุ่มทอผ้า จำนวน 15 คน จากนั้นได้นำแบบไปปรับปรุง โดยใช้แนวคิดทฤษฎีหลักการออกแบบผลิตภัณฑ์ (อุดมศักดิ์ สาริบุตร,

2549; สถาพร ดิบุญมี ณ ชุมแพ, 2550; สิปราย เจริญผล, 2564) ที่คำนึงถึงหน้าที่ใช้สอยให้ตอบสนองความต้องการของผู้ใช้งาน ความสะดวกต่อการใช้งานและการดูแลรักษา เหมาะสมต่อการจำหน่ายในตลาด และได้เขียนแบบผลิตภัณฑ์ ลงสี เพื่อนำเสนอแบบให้เห็นรูปลักษณ์ชัดเจนยิ่งขึ้น จำนวน 3 ชุดผลิตภัณฑ์

จากนั้นนำไปให้กลุ่มแปรรูปผ้าและกลุ่มทอผ้า ลงคะแนนคัดเลือกแบบให้เหลือแบบที่เหมาะสมต่อการแปรรูปผ้า และการจำหน่าย จำนวน 1 ชุดผลิตภัณฑ์ เพื่อผลิตเป็นต้นแบบผลิตภัณฑ์แปรรูปผ้า ดังรูปภาพที่ 6 และ 7

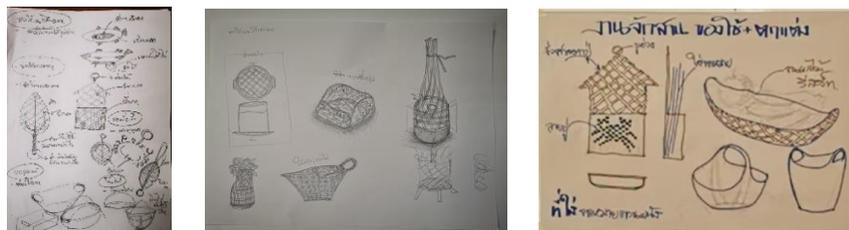
รูปภาพที่ 6 แบบสเก็ตผลิตภัณฑ์แปรรูปผ้าทอพื้นเมือง
ที่มา: สีนินาฏ งามฤทธิ์ (2564)

รูปภาพที่ 7 ต้นแบบผลิตภัณฑ์แปรรูปผ้าทอพื้นเมือง
ที่มา: สีนินาฏ งามฤทธิ์ (2564)

3. ผลการพัฒนาผลิตภัณฑ์จักสานเส้นใยกก ใช้วิธีแบบมีส่วนร่วม ระดมความคิดการพัฒนาผลิตภัณฑ์จักสานเส้นใยกก จากกลุ่มจักสานและกลุ่มทอเสื่อกก จำนวน 15 คน โดยให้เสนอผลิตภัณฑ์ที่จะจักสานจากเส้นใยกก พบว่า มี 5 ประเภท ได้แก่ 1) ผลิตภัณฑ์บนโต๊ะอาหาร 2) ผลิตภัณฑ์ของใช้ของตกแต่ง 3) ผลิตภัณฑ์เครื่องประดับ ของที่ระลึก 4) ผลิตภัณฑ์บรรจุภัณฑ์ และ 5) ผลิตภัณฑ์โคมไฟ นำผลิตภัณฑ์ดังกล่าว ออกแบบรูปร่าง

รูปทรงตามแนวคิดโดยบูรณาการกับการเรียนการสอนวิชา ออกแบบผลิตภัณฑ์หัตถกรรมท้องถิ่น ให้นักศึกษาออกแบบสเก็ตซ์แบบผลิตภัณฑ์จักสาน เสนอแนะการออกแบบโดยอาจารย์ วิชัย เกษอรุณศรี ผู้เชี่ยวชาญด้านการออกแบบ ใช้แนวความคิดการ ตัดทอนรายละเอียด พื้นผิว ลวดลาย ให้มีโครงสร้างที่เรียบง่าย เน้นประโยชน์ใช้สอยผลที่ได้ ดังรูปภาพที่ 8

รูปภาพที่ 8 แบบสเก็ตซ์ผลิตภัณฑ์จักสานใยเส้นกก
ที่มา: วิชัย เกษอรุณศรี (2564)

จากนั้นนำแบบที่ได้นำเสนอต่อกลุ่มผู้ผลิต และได้คัดเลือกแบบผลิตภัณฑ์ที่สามารถผลิตได้ง่าย เน้น

ประโยชน์ใช้สอยในชีวิตประจำวัน และจำหน่ายได้ จนได้ผลผลิตภัณฑ์จักสานต้นแบบ ดังรูปภาพที่ 9

รูปภาพที่ 9 ผลิตภัณฑ์ต้นแบบจักสานจากเส้นไยกก

ที่มา: วิชัย เกษอรุณศรี (2564)

4. ผลการพัฒนาผลิตภัณฑ์เสื่อกก ใช้กระบวนการมีส่วนร่วม สนทนากลุ่มระดมความคิดการพัฒนาผลิตภัณฑ์เสื่อกก ซึ่งจากการศึกษาภูมิปัญญาในการทอเสื่อกกของกลุ่ม พบว่า กลุ่มทอเสื่อกกมีภูมิปัญญาในการทอเสื่อกกอยู่แล้ว แต่ขาดความประณีต ขาดการสร้างอัตลักษณ์ให้กับเสื่อกก จึงได้พัฒนาโดยระดมความคิดการออกแบบลวดลายเสื่อกก นำอัตลักษณ์ชุมชน

มีเป็นแม่แบบลวดลายเสื่อกก จำนวน 5 แบบแม่ลาย คือ 1) ลายขัด 2) ลายใบแสดลง 3) ลายศาลตาปูแสดลงโทน 4) กำแพงดิน และ 5) ลายปูนา จากนั้นได้ปรับปรุงแบบแม่ลายโดยใช้ทฤษฎีองค์ประกอบศิลป์ เส้น สี ค่าน้ำหนัก (ชลูด นิ่มเสมอ, 2557) จากผู้เชี่ยวชาญด้านการออกแบบ ให้สมบูรณ์ยิ่งขึ้น และนำเสนอต่อกลุ่มทอเสื่อกก ดังรูปภาพที่ 10

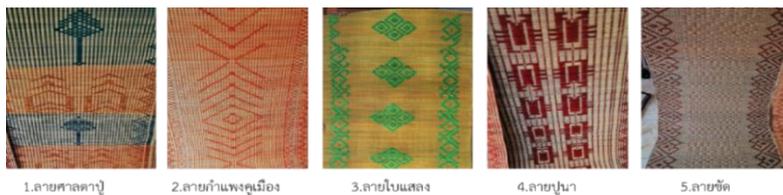

รูปภาพที่ 10 แบบแม่ลายเสื่อกกตามแนวคิดอัตลักษณ์ชุมชนตำบลแสดลงโทน

ที่มา: อัจฉราภรณ์ ร่อโรสง (2564)

จากนั้นนำแบบแม่ลายทั้ง 5 แบบ สู่กระบวนการผลิต ย้อมสีเส้นกก เน้นสีอัตลักษณ์ชุมชน คือ สีเขียว (ใบแสดลง) สีน้ำตาลแดง (สีกำแพงดิน) และนำไปทอโดยกลุ่มทอเสื่อกก ซึ่งเป็นกระบวนการยกระดับทักษะการทอลวดลายใหม่ให้เกิดความชำนาญ และเพิ่มความประณีต รองรับการแปรรูปเสื่อกกเป็น

ผลิตภัณฑ์ของใช้ เพิ่มมูลค่าเสื่อกกให้มีมูลค่าสูงขึ้น และจำหน่ายได้ ซึ่งพบว่า ได้ต้นแบบเสื่อกกที่มีความประณีตขึ้น มีขนาด 1.20 x 2.00 เมตร สามารถจำหน่ายได้ และนำไปแปรรูปได้ ดังรูปภาพที่ 11

รูปภาพที่ 11 ผลิตภัณฑ์เสื่อกกต้นแบบจากลวดลายอัตลักษณ์ชุมชน

ที่มา: อัจฉราภรณ์ ร่อโรสง (2564)

5. ผลการเพิ่มมูลค่าผลิตภัณฑ์ชุมชนด้วยการสร้างแบรนด์ การเพิ่มมูลค่าผลิตภัณฑ์ชุมชนใช้กระบวนการสร้างแบรนด์ ประกอบด้วย ตราสินค้า บรรจุภัณฑ์ และป้ายห้อยสินค้า เพื่อส่งเสริมการตลาด โดยใช้วิธีแบบมีส่วนร่วม ระดมความคิดการตั้งชื่อแบรนด์สินค้า และกำหนดการสัญลักษณ์ประจำแบรนด์ ซึ่งพบว่า ได้ชื่อแบรนด์ คือ “ชะแลง” ซึ่งออกเสียงเป็นภาษาพื้นถิ่นไทยเขมรจากชื่อหมู่บ้าน แสงโตน ส่วนสัญลักษณ์ ใช้โครงสร้างศาลาปู่แสงโตนและโบตันแสง เป็นภาพประกอบตราสินค้า ซึ่งการออกแบบใช้แนวคิดการออกแบบตราสัญลักษณ์แบบ Combination Mark เป็นตราสัญลักษณ์หรือตราสินค้าชุมชนที่รวมภาพสัญลักษณ์และตัวอักษรไว้ด้วยกัน (อาวิน อินทร์ชัย,

2559) ส่วนการวิเคราะห์เลือกใช้สี ใช้สีน้ำตาลเข้ม มาจากสีของศาลาปู่ และสีเขียวจากโบตันแสง

ส่วนการออกแบบบรรจุภัณฑ์และกราฟิก เลือกใช้บรรจุภัณฑ์ประเภทถุงกระดาษ เพราะมีโครงสร้างที่ถือได้สะดวกบรรจุผลิตภัณฑ์ชุมชนได้หลากหลายรูปแบบ (สุมาลี ทองรุ่งโรจน์, 2555) การออกแบบคำนึงถึงการวางรูปแบบกราฟิกที่ช่วยดึงดูดความสนใจของผู้บริโภค ต้นทุนการผลิตเหมาะสมกับผลิตภัณฑ์ ส่วนสีของบรรจุภัณฑ์เน้นเป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อมใช้กระดาษกราฟิกในการจัดพิมพ์ และลดความเข้มข้นของสี เพื่อลดต้นทุน และรักษาสิ่งแวดล้อม ผลการออกแบบ ดังรูปภาพที่ 12

รูปภาพที่ 12 ตราสินค้า ป้ายห้อยสินค้า บรรจุภัณฑ์ ของผลิตภัณฑ์ชุมชนตำบลแสงโตน และการนำไปใช้ประโยชน์
ที่มา: สนิท พาราษฎร์ (2564)

ผลประเมินความพึงพอใจต้นแบบผลิตภัณฑ์อัตลักษณ์พื้นถิ่นชุมชนตำบลแสงโตน อำเภอประโคนชัย จังหวัดบุรีรัมย์

ผลการวิเคราะห์แบบสอบถามความพึงพอใจที่มีต่อต้นแบบผลิตภัณฑ์อัตลักษณ์พื้นถิ่น ชุมชนตำบลแสงโตน จากผู้บริโภคน บุคคลทั่วไป จำนวน 50 คน พบว่า การพัฒนาผลิตภัณฑ์ผ้าฝ้ายทอมือพื้นเมือง มีระดับความพึงพอใจต่อต้นแบบผลิตภัณฑ์ในภาพรวม อยู่ในระดับมากที่สุด มีค่าเฉลี่ยที่ ($\bar{x} = 4.54$, S.D. = 0.57) การพัฒนาผลิตภัณฑ์แปรรูปผ้าทอมือพื้นเมือง มีระดับความพึงพอใจต่อต้นแบบผลิตภัณฑ์ ในภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด มีค่าเฉลี่ยที่ ($\bar{x} = 4.52$, S.D. = 0.68) การพัฒนาผลิตภัณฑ์จักสานเส้นใยกก มีระดับความพึงพอใจต่อ

ต้นแบบผลิตภัณฑ์ อยู่ในระดับมากที่สุด มีค่าเฉลี่ยที่ ($\bar{x} = 4.52$, S.D.= 0.55) การพัฒนาผลิตภัณฑ์เสื่อกก มีระดับความพึงพอใจต่อต้นแบบผลิตภัณฑ์ อยู่ในระดับมากที่สุด มีค่าเฉลี่ยที่ ($\bar{x} = 4.51$, S.D.= 0.77) การเพิ่มมูลค่าผลิตภัณฑ์ชุมชนด้วยการสร้างแบรนด์ มีระดับความพึงพอใจในภาพรวม (ตราสินค้า ป้ายห้อยสินค้า และบรรจุภัณฑ์) อยู่ในระดับมากที่สุด มีค่าเฉลี่ยที่ ($\bar{x} = 4.53$, S.D.= 0.56) และเมื่อวิเคราะห์โดยภาพรวมทุกต้นแบบผลิตภัณฑ์ มีระดับความพึงพอใจต่อต้นแบบผลิตภัณฑ์ อยู่ในระดับมากที่สุด มีค่าเฉลี่ยที่ ($\bar{x} = 4.52$, S.D.= 0.63)

การอภิปรายผล

การพัฒนาผลิตภัณฑ์พื้นถิ่นหมู่บ้านท่องเที่ยวตำบลแสงโตน อำเภอบึงสามพัน จังหวัดบุรีรัมย์ มีกระบวนการวิจัยแบบมีส่วนร่วมกับกลุ่มเป้าหมาย ใช้การสนทนากลุ่มเพื่อระดมความคิดเห็นให้ได้ข้อมูลสำหรับออกแบบผลิตภัณฑ์บนพื้นฐานอัตลักษณ์ชุมชน การออกแบบร่าง (Idea Sketch) การพัฒนาแบบ การผลิตต้นแบบ และการส่งเสริมการตลาด จนสกัดเป็นองค์ความรู้ด้านเทคนิคการออกแบบลวดลายที่เหมาะสม สอดคล้องกับงานวิจัยของฤทัยทิพย์ รัตนพันธ์ (2562) ได้ทำการศึกษาการออกแบบลวดลายผ้าเพื่อต่อยอดสร้างสรรค์ผลิตภัณฑ์ ซึ่งได้แรงบันดาลใจจากข้อมูลทางสุนทรียภาพ ความงามทางศิลปะ ประวัติศาสตร์ วรรณกรรม และได้ตระหนักถึงคุณค่าความงามทางด้านวิถีชีวิตความเป็นอยู่ การสร้างคุณค่าทางศิลปะ และการอนุรักษ์ท้องถิ่นวัฒนธรรมจนสามารถสร้างสรรค์ผลงานที่ถ่ายทอดรูปลักษณ์ถึงจังหวัดเพชรบูรณ์และเป็นแนวทางในการต่อยอดของผู้ที่สนใจสืบไป

การออกแบบผลิตภัณฑ์แปรรูปจากผ้าทอมือ เน้นการวางแพทเทิร์นลายผ้าให้เหมาะสมกับการแปรรูป แข็งแรง สวยงาม สอดคล้องกับงานวิจัยของ ภัทธา เตชะธีระเศรษฐ์ และคณะ (2562) ที่ศึกษาการพัฒนาผลิตภัณฑ์เสื้อจากผ้าฝ้ายทอมือบ้านปิ่น ตำบลบ้านปิ่น อำเภอดอกคำใต้ จังหวัดพะเยา พบว่ารูปแบบผลิตภัณฑ์จากผ้าฝ้ายทอมือที่ผู้ศึกษาได้ทำการพัฒนาเป็นผลิตภัณฑ์เสื้อที่มีลวดลายจากเศษผ้าชิ้นให้สวยงามและหลากหลาย เป็นการเพิ่มสีสันและลวดลายโดยเพิ่มลวดลายจากผ้าชิ้นที่มีสีสัน เพิ่มความทันสมัย และออกแบบให้เหมาะสำหรับการนำไปใช้งาน การออกแบบผลิตภัณฑ์จักสานเส้นใยกก ให้หลักการออกแบบเพื่อประโยชน์ใช้สอย สวยงาม แข็งแรง และเป็นอัตลักษณ์เฉพาะถิ่น สอดคล้องกับงานวิจัยของ คมเขต เพ็ชรรัตน์ และคณะ (2564) ได้ศึกษาการออกแบบและพัฒนาผลิตภัณฑ์กระเป๋าจักสานจากต้นกก กลุ่มอาชีพสตรีบ้านห้วย จังหวัดขอนแก่น เน้นการออกแบบและพัฒนาผลิตภัณฑ์กระเป๋าจักสานจากต้นกก เพื่อเป็นของฝาก สำหรับ 3 กลุ่ม คือ 1) ญาติพี่น้อง และเพื่อน 2) คนในครอบครัว และ 3) เจ้านาย และผู้ใหญ่ โดยมีผลการเปรียบเทียบความพึงพอใจในผลิตภัณฑ์กระเป๋าจักสานจากต้นกกรูปแบบใหม่มากกว่ารูปแบบเดิม การออกแบบพัฒนาผลิตภัณฑ์จากเสื่อกก เน้นความเป็นอัตลักษณ์ของชุมชน ด้านสัญลักษณ์ ลวดลาย และสี สอดคล้องกับงานวิจัย

ของวสันต์ วรเจริญ และคณะ (2561) ที่ได้วิจัยและพัฒนาคุณภาพผลิตภัณฑ์วิสาหกิจชุมชนในกลุ่มทอเสื่อกก ตำบลคำไผ่ อำเภอไทยเจริญ จังหวัดยโสธร เน้นการพัฒนาคุณภาพผลิตภัณฑ์เสื่อกก การสร้างลวดลายใหม่ที่เป็นอัตลักษณ์ท้องถิ่นคือ ลวดลายภาพสัตว์ในธงกสิณ ประกอบด้วยลายจระเข้ นางมัจฉา ตะขาบ และเต่า และการเพิ่มมูลค่าผลิตภัณฑ์ชุมชนด้วยการสร้างแบรนด์และบรรจุภัณฑ์ เป็นกลยุทธ์การส่งเสริมการตลาด สอดคล้องกับงานวิจัยของปวยลหวง บุญเจริญ และณัฐริกา กงสะกุ (2565) ที่ได้ศึกษาการออกแบบของที่ระลึกและบรรจุภัณฑ์ เพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยวหมู่บ้านเครื่องปั้นดินเผาตำบลบ้านเกวียน จังหวัดนครราชสีมา เน้นการนำเสนออัตลักษณ์ด้านวัฒนธรรมของชุมชนที่สามารถนำมาพัฒนาเป็นของที่ระลึก รวมถึงการออกแบบรูปแบบบรรจุภัณฑ์ของที่ระลึก เพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยวหมู่บ้านเครื่องปั้นดินเผาตำบลเกวียน จังหวัดนครราชสีมา

การประเมินความพึงพอใจต้นแบบผลิตภัณฑ์อัตลักษณ์พื้นถิ่นอัตลักษณ์พื้นถิ่นชุมชนตำบลแสงโตน อำเภอบึงสามพัน จังหวัดบุรีรัมย์ ใช้สถิติในการวิเคราะห์ หาค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ เพ็ญลักษณ์ อ่อนทรวง (2564) การสร้างมูลค่าเพิ่มจากการแปรรูปเสื่อกกเพื่อยกระดับเศรษฐกิจชุมชน บ้านหนองลิ้ม ตำบลปรีอใหญ่ อำเภوخุขันธ์ จังหวัดศรีสะเกษ ซึ่งมีภาพรวมผลการปฏิบัติการทอเสื่อกกค่าเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน อยู่ในระดับดี

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะสำหรับการนำผลวิจัยไปใช้

1. การค้นหาอัตลักษณ์ ชุมชนสามารถจัดเวทีกระบวนการมีส่วนร่วม สนทนาแลกเปลี่ยนความคิดเห็น มีผู้นำชุมชน ปราชญ์ชาวบ้าน และกลุ่มสมาชิกผลิตภัณฑ์ชุมชนหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ร่วมกันวิเคราะห์ความเป็นอัตลักษณ์ของชุมชนสามารถนำไปพัฒนาต่อยอดในด้านการออกแบบได้

2. สามารถนำภูมิปัญญาท้องถิ่นของชุมชนมาบูรณาการกับศาสตร์ความรู้สาขาวิชาต่างๆจะเกิดองค์ความรู้ใหม่ที่หลากหลายมากขึ้น

ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

1. นอกจากการศึกษาความต้องการรูปแบบของผลิตภัณฑ์พื้นถิ่นชุมชนของกลุ่มผู้ผลิตในชุมชนแล้ว ควรที่จะ

ศึกษาความคิดเห็นของกลุ่มผู้บริโภค และนำความคิดเห็นมาสังเคราะห์ร่วมกัน เพื่อให้ได้รูปแบบผลิตภัณฑ์ชุมชนที่มีความหลากหลาย ตอบสนองต่อตลาดมากขึ้น

ความต้องการของตลาด และวิถีชีวิตของคนปัจจุบัน ที่เน้นความสะดวกสบาย ความมีสุขภาพดี การดูแลรักษาผลิตภัณฑ์ได้ง่ายมีหน้าที่และประโยชน์ใช้สอย

2. ควรมีการนำนวัตกรรมใหม่ๆ มาพัฒนาผลิตภัณฑ์พื้นถิ่นชุมชน ให้เกิดรูปแบบผลิตภัณฑ์ใหม่ มีความสอดคล้องกับ

เอกสารอ้างอิง

- กลุ่มพัฒนาผู้ประกอบการ. (2565). *คู่มือแนวทางการส่งเสริมมูลค่าสินค้าเกษตรในกลุ่มเกษตรกร*. กรุงเทพฯ: กรมส่งเสริมสหกรณ์.
- คมเขต เพ็ชรรัตน์, มยุรี เรื่องสมบัติ, และอุทัยวรรณ ประสงค์เงิน (2564). การออกแบบและพัฒนาผลิตภัณฑ์กระเป๋าจักสานจากต้นกก กลุ่มอาชีพสตรีบ้านห้วย จังหวัดขอนแก่น. *วารสารสถาปัตยกรรมศาสตร์ การออกแบบและการก่อสร้าง คณะสถาปัตยกรรมศาสตร์ ผังเมืองและนฤมิตศิลป์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม*, 3(3), 141-153.
- ฉัตรชัย อรรถปักษ์. (2559). *องค์ประกอบของศิลปะ*. พิมพ์ครั้งที่ 10. กรุงเทพฯ: วิทยพัฒน์.
- ชุลุด นิมเสมอ. (2557). *องค์ประกอบของศิลปะ*. พิมพ์ครั้งที่ 9. กรุงเทพฯ: ไทยวัฒนาพานิช : อมรินทร์.
- ฐิญาภา เสถียรคมสรไกร และพิมพ์สิริ สุวรรณ (2566). การพัฒนาผลิตภัณฑ์ของที่ระลึกทางการท่องเที่ยวด้วยนวัตกรรมเพื่อการสร้างมูลค่าเพิ่มแก่ทรัพยากรท้องถิ่น. *Journal of Roi Kaensarn Academi*, 8(2), 411-432.
- ณรงค์ โพธิ์พูกษานันท์. (2556). *ระเบียบวิธีวิจัย หลักการและแนวคิด เทคนิคการเขียนรายงานการวิจัย*. พิมพ์ครั้งที่ 8. กรุงเทพฯ: บริษัท แอคทีฟ พรินท์ จำกัด.
- ชนพล จันทรเรืองฤทธิ์. (2561). *แนวทางการจัดการการท่องเที่ยวโดยชุมชนเพื่อการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน กรณีศึกษาชุมชนริมน้ำจันทบูร อำเภอเมือง จังหวัดจันทบุรี* (วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต). กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยกรุงเทพ.
- นิรัช สุดสังข์. (2559). *ระเบียบวิธีวิจัยทางการออกแบบ*. กรุงเทพฯ: โอเดียนสโตร์.
- ปวยลวง บุญเจริญ และณัฐริกา กงสะกุ. (2565). การออกแบบของที่ระลึกและบรรจุภัณฑ์เพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยวหมู่บ้านเครื่องปั้นดินเผาตำบลเวียงจังหวัดนครราชสีมา. *วารสารสหวิทยาการสังคมศาสตร์และการสื่อสาร*, 5(4), 46-57.
- เพ็ญลักษณ์ อ่อนทรวง. (2564). การสร้างมูลค่าเพิ่มจากการแปรรูปเปลือกกเพื่อยกระดับเศรษฐกิจชุมชน บ้านหนองสิม ตำบลปรือใหญ่ อำเภออุบลรัตน์ จังหวัดศรีสะเกษ. *วารสารมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์*, 7(2), 97-114.
- ภัทรา เตชะธีระเศรษฐ์, สุวพิชชา ดวงบุมา, ณัฐพล แสงงาม และอดิสร ปิงยศ. (2562) การพัฒนาผลิตภัณฑ์เสื้อจากผ้าฝ้ายทอมือบ้านปิ่น ตำบลบ้านปิ่น อำเภอดอกคำใต้ จังหวัดพะเยา. *วารสารปรัชญาปริทัศน์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย*, 4(2), 85-97.
- ฤทัยทิพย์ รัตนพันธ์. (2562). การออกแบบลวดลายผ้าเพื่อต่อยอดสร้างสรรค์ผลิตภัณฑ์ จากข้อมูลท้องถิ่นวัฒนธรรม จังหวัดเพชรบูรณ์. *วารสารวิจัยและพัฒนา มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา*, 11(1), 32-38.
- วรรณพงษ์ ปาละกะวงษ์ ณ อุษยา. (2565). *รายงานผลการสำรวจโบราณสถานที่น่าสนใจขึ้นทะเบียนในเขตพื้นที่รับผิดชอบสำนักศิลปากรที่ ๑๐ นครราชสีมาพื้นที่จังหวัดบุรีรัมย์* (รายงานผลทางวิชาการ). นครราชสีมา: กรมศิลปากร กระทรวงวัฒนธรรม.
- วสันต์ วรเจริญ, ภัทรธิดา ผลงาม, จุลดิษฐ์ อุปฮาด และพยุภพร ศรีจันทวงศ์. (2561). การวิจัยและพัฒนาคุณภาพผลิตภัณฑ์วิสาหกิจชุมชนในกลุ่มทอเสื่อก ตำบลคำไผ่ อำเภอไทยเจริญ จังหวัดยโสธร. *สัปดาห์: วารสารมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ (สทมส.)*, 24(ฉบับพิเศษ), 55-68.
- ศราวุธ ผิวแดง. (2558). *เอกสารประกอบการสอนรายวิชาการพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน*. อุตรธานี: คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏอุตรธานี.
- สถาพร ตีบุญมี ณ ชุมแพ. (2550). *การศึกษาการออกแบบผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรม*. กรุงเทพฯ: โอเดียนสโตร์.
- สิปราง เจริญผล. (2564). *นวัตกรรมการออกแบบผลิตภัณฑ์*. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ: ร้านสินอักษรการพิมพ์ 888.

สุมาลี ทองรุ่งโรจน์. (2555). *Packagin Design ออกแบบบรรจุภัณฑ์*. กรุงเทพฯ: วาดศิลป์.

สุมิตรา ศรีวิบูลย์. (2547). การออกแบบอัตลักษณ์. พิมพ์ครั้งที่ 2. นนทบุรี : สำนักพิมพ์ CORE FUCNTION.

อรัญ วานิชกร. (2559). *การออกแบบผลิตภัณฑ์ท้องถิ่น*. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

อาวิน อินทร์ชัย. (2559). *การออกแบบนิเทศศิลป์กับการสร้างแบรนด์*. กรุงเทพฯ: บริษัท ไอ เอส พีรินติ้ง เฮ้าส์ จำกัด.

อุดมศักดิ์ สาริบุตร. (2549). *เทคโนโลยีผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรม*. กรุงเทพฯ: โอเดียนสโตร์.